

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIII. Tobias junior angeli comitantis socius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

CAPVT XIII.

Tobias junior, Angeli comitantis socius.

Tobias senis filius cognominis Tobias, ubi parentibus valedixit, in viam cum comite suo se dedit. Matri non valde probatur hoc iter, quod multis lacrymis prosecuta est. Non enim putabat filium à grandævis parentibus sic abstrahendum: jacturam pecuniæ potiùs, quàm filii faciendam censuit. Salvo filio satis opum fuisse futurum. Solatus eam maritus: *Noli flere, ajebat, saluus perveniet filius noster, & saluus revertetur ad vos.* Quod veluti vates pronuntiavit. His vocibus acquiescens mater lacrymas repressit.

Tob. cap. 5. v. 26.

In viâ nos omnes esse nescire non possumus, sed nescimus quo tempore, quàm commodè ad nferam perventuri simus. Angelus Tobias socius exemplo suo suavitè ostendit, quâ ratione nos in nostro geramus itinere. Nam uti facer historicus loquitur: Egressus Tobias invenit juvenem splendidum stantem, præinctum, & quasi paratum ad ambulandum. Hæc tria nobis in nostro ad cælum itinere sint commendatissima. 1. Ut juvenes. 2. Ut Splendidi. 3. Ut Præincti & ad ambulandum parati progrediamur. De hoc triplici in viam paratu jam differendum.

Triplex in viâ ad cælum apparatus.

§. I.

1. Ut simus juvenes piis desideriis imbuti.

Psal. 102. v. 5.

Primum quod ad iter peragendum valde facit, est juvenis. Qui seriè contendit ad cælum, seipsum sanctis desideriis idem renover necesse est. Hoc viatori rex David commendans: *Qui replet in bonis desiderium tuum, inquit, renovabitur ut aquila juvenis tua.* Norat utique sapientissimus rex, hominem jam annis senem non posse recoqui, ut Jafonem, & juvenescere, sed mentis vires perditas quotidie reparandas, plâ desideria, animique decreta instauranda, & hanc esse juventutem illam, in quam homo sapiens quotidie sese induat. Sanctissimi quique homines hoc vitæ compositissimæ habuerunt compendium: Quotidie ab integro incipere. Diebus singulis sibimet ipsi dicebant: Hactenus reverà nihil fecimus, nunc ergo, nunc incipiamus; hoc die, hac horâ; jam res procedet.

Vide vitam illius lib. 8. cap. 21. S. Caroli Borromæi sanctimonie compendium.

Carolus Borromæus pater perpuratus, vir sanctissimus, hoc ad amissum fecit, hoc omnis sanctimonie compendium habuit. Nutritus delicatè, ad avi & patriæ morem, modicis se rebus cœpit frangere; ita principio faciliori pugna seipsum triumphavit. Ipse sibi quotidie dixit: Hoc sanè nihil est ad illud, quod peragendum restat; Carole, nihil dum fecimus; paulò majora canamus. Nunc igitur ex integro incipio. Ita hebdomade primâ vicio abstinuit; alterâ carne, tertiâ pisce, ovis quarta. Hoc pede progressus eò pervenit, ut annis postremis in dies singulos nihil libaret. eduliorum præter panem & aquam ad dumentum, & parcè sumpta. Festis solùm diebus aliquid calentis opsoni admisit, carne tamen, & ovis atque vino semper exclusis. Jejunio verno pane etiam abstinuit, fabis tantùm & ficibus in ediam toleravit; sanctiore hebdomade solis lupinis, legumine amarissimo victitavit. Somnum non admisit in lecto jacens, sed in sellâ sedens aut culcitra stramentitiæ indormiens. Taceo asperrimum illius cilicium & flagellum, creberrimo usu attritum utrumque. Illud insuper multò laudatissimum vir iste sanctus quotidianum habuit, nunquam otiosi, sed aut precari, aut laborare. Et quomodo, inquis, ad hanc vitæ sanctimoniam pervenit? Quotidie de integro inceptit.

Non igitur miremur complurium abstinentiam eò progressam, ut illi victus diurnus fuerit nux unica, & unica somni horula. Admirandâ in omnibus patientiâ quotidie onati sunt juvenescere, & animum instaurare

Ad sanctiora. Ita non pauci aliquot annorum spatio ingentes in virtutis studio progressus fecerunt. Nimirum fabricando fabri simus, vigilando vigilare, jejunando jejunare, continendo nos discimus continere. Hoc plurimum obstaculo est; incipere nolunt, aut à cœptis mox resiliunt. Hoc opus, hic labor. Ex integro incipiendum quotidie. Hi certè juvenes sunt, qui assiduâ mentis innovatione juvenescunt.

Memorat Paschasius duodecim Anachoretas in senectute coisse, principem quæstionem fuisse hanc: Quod spiritualis vitæ fundamentum sit? Primus sententiam rogatus dixit: Me ipsum crucifixi torum: Quis à tergo mihi pendeat, non video; quid Mundus fremat, non curo, à tergo mihi est; ego autem me ipsum inspicio, vix mihi oculo rum satis est ad hoc spe & aculi. Alter hoc sententia dixit: Ex quo hoc vitæ genus amplexus sum, mihi ipse quotidie dico: Hodie renatus es, hodie primum cœpisti servire Deo; sic esto quotidie peregrinus, craftino forsan ad terminum perventurus. Hic pedarius quidem Senator religiosissimè omnium dixit, & congruè prorsus paginis divinis. In confirmationem dictorum addo, quod Pelagius narrat: Pambo eâ ipsâ horâ quâ mortuus, dixit. Non nemini me locutum, cuius poeniteat: quidquid comedi, his manibus & operâ paravi. Nunc ad Deum vado, ut qui nec initium quidem fecerim serviendi Deo.

Sed eodem Pelagio teste, Abbas Moses Silvanum Abbatem interrogavit: Potestne aliquis quotidie initium facere conversationis? Cui Silvanus: Si est, inquit, operarius, potest omni die & horâ inchoare conversationem.

Hæc optima proficiendi ratio est: In nosmetipsis descendamus quotidie, solennioribus saltem diebus. Dicat quisque sibi: Quam exiguum hæcenus, quam nullum in virtutibus progressum feci, in eâ præsertim, in quâ maximè debuissim: quàm in me friger Christianus aliorum amor, quàm debilis est patientia, quàm mansuetudo & animi submissio nulla! Eja igitur, eja cum Davide sanctissimè statuo alium induere hominem. Dixi, nunc cœpi. Hac invocatione sui quotidie seipso robustior David ad Deum contendit grandis passu. Hæc illa est juvenis, ad arduum iter, quod cœpimus, conficiendum necessaria. Hoc modo vegeti juvenes, optimi sunt viatores. Hoc ritu sub ipsam vitæ finem in extremis, ut Pambo fecit, juvenescendum.

§. II.

Alterum, quod in juvene cælesti admodum erat spectabile, scribit Splendidus, vultu decorus, veste nitidus. Viator ad cælum, ante omnia intentionis sit rectæ, & conscientia bonæ. Alterum ex altero sequitur. Quæ agenda optimo agit animo & fide summâ, seu, quod diximus, Intentione rectâ, non potest non esse conscientia bonâ. De Intentione rectâ, quæ amissus est omnium humanarum actionum ante annos aliquam multos librum dedi; quem subinde, mi Lector, relegere non pigeat, & præceptionum meminisse. Omnia sunt sita in Intentione rectâ, Christi dicto: *Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit.* Si recta & sincera est intentio nostra, omnes actiones nostræ coram divinis oculis pretiosæ sunt: Sin autem prava est & maligna Intentio, actiones nostræ nullius pretii, & ut nubes calæ sunt. Hæc certè Intentio semel minimum in die instauranda, matutinis præsertim horis. Illud consultissimum & magni promeriti est, actiones singulas Deo consecrare hæc talibus formulis: Domine Jesu, honori tuo, & tibi scribo, tibi lego, tibi canto, tibi comedo, bibo, tibi curo, ambulo, quiesco, dormio, tibi omnia facio. Porro non tantùm veste nitidum, sed & vultu decorum se Tobias stitit juvenis cælestis. Præcorum placitis.

Augusta forma multum de celo trahit,

Egria

Egregia formæ diu latere non potest.

Vtrumque hoc verissimum de Intentione rectâ pronuntiarum. Intentio bona forma est angustissima, quæ cuncta de cælo trahit. Bonæ mentis, seu, rectæ Intentionis homo, vultum à Deo nunquam avertit: nam illius oculi in divino vultu habitant. Atque hinc talis Intentio diu non potest regi. Quam erectæ Intentionis uterque Tobias fuerit, è verbis & actionibus, è stipe liberalissimâ, è melioris vitæ spe certâ facile sciri poterat: hæc optimi animi signa sunt non fallacia. At uxor Tobias, & cognati pravam Intentionem suam conviciis, irrisione, maledictis fatis prodiderunt. Jurisconsultorum scito: A fine denominatur res: si finis bonus, bona sunt omnia: atque ut Aristoteles loquitur: Cuius finis melior, & ipsum quoque melius est. Summi momenti est bona sit amala Intentio. Hiccardo est, in quo vertuntur omnia. Tanti profectò est Intentio, ut Augustinus dixerit: Quidquid vis, & non potes, factum Deus computat. Si vis plurimum stipis dare, nec potes, jam dedisti, factum Deus computabit; si tolerare inedia m velis, nec possis, jam tolerasti, Deus factum remunerabitur. Eodem sanè modo, si furari vis, aut mæchari, nec potes; jam furatus, jam mæchatus es; Deus computabit factum. Ut vestis & vultus corpori splendorem, sic confert animo bona intentio omnem virtutis ornatum.

§. III.

Tertium, quod in tabellione cælesti suspiciendum: Præcinctus stans, paratus ad ambulandum quavis horâ. Infame præcis esse discernitum. Nebulæ Satyricus canit:

Non pudet ad morem discerniti vivere Natæ.

Ignominiosum erat militia, discerni. Hordeum pro tritico datum, & iustum ante castra fodere discernitum, magni dedecoris erat. Discernitum & mollis, atque iners homo, plerunque sunt affinia. Hinc iussu Christi: sine lumbi vestri præcincti. Hinc Petri & Pauli hortamenta: Stare ergo sicut lumbos mentis vestra; in omnem horam ad omnem nutum parati. Maximi refert, hoc unum probè capere, peregrinos ac viatores nos esse, cælum viæ terminum, finem peregrinationis incertissimum, nec quidem momentum à morte tutum, iter brevi & forsitan subito finiendum. Idcirco Petrus ingenti sollicitudine: Charissimi, ait, obsecro vos, tanquam advenas & peregrinos, abstinere vos à carnalibus desideriis: atqui certò abstinebitis, si firmiter credatis, quòd advenæ & peregrini sitis.

O mi Deus, quantæ hoc levitatis & incogitantia est! Quotidie morientes cernimus, ad sepulchra mortuos deducimus, & tamen nos mortuos suaviter obliviscimur, qui morti proximi sumus. Nemo hinc manentem habet civitatem. Credimus hoc quidem, sed languidissimè, & quod credimus, obliviscimur. Moribundis oculos manu claudimus, viam ejus, qui moritur, finitam pronuntiamus, nostram tamen finiendam perfectoriè cogitamus. Epicedia, threnos, nœnias, ferælas campanas, solennes inferias quotidie audimus, novissimorum tumbas & tumulos transimus, & tamen nos eò brevi ducendos obliviscimur. Qui Augustâ Antverpiam tendit, in viâ frequentissimè loquitur de Antverpiâ, Antverpiam cogitat, Antverpiam somniat. Nos ad cælum tendimus, quis nostrum, & quando loquitur de cælo? de pecuniâ sermones longissimi & pæne perpetui texuntur; de rerum damnis juges ploratus, de lucro & questu altercationes æternæ, quis de cælo litigat? vix ulla uspiam unquam cæli mentio, tanquam si eò perventuros nunquam ferid vel cogitemus, vel speremus. Obsecro vos, viri pecuniosi, de pecuniâ loquimini, pecuniarum disputationes vestras non prohibeo, sed paullulim muto, si possim. Hoc sermone creberrimo pertractate, quam tuto collybo pecuniam in terram sanctam, in cælum transmittatis. Egena pauperum manus securissimè

Tom. 11.

A mus est collybus, quo thesauros omnes transmotu tutissimo licet mittere in orbem alterum. Mittite, quæso, mittite, quidquid cupitis non perdere; brevi omnia fenore millies aucto recepturi.

Obsecro ergo vos, tanquam advenas & peregrinos, aptate vos itinere, quod differri potest, nec interrumpi. Peregrinandum est, & assidue pergendum. Huic itineri rectè conficiendo plurimum facti, quorundam juventutem animi restaurare. Quotidie vel in ipsâ mortis viciniâ ex integro incipiendum, tanquam si præterito tempore parum ad rem sit actum. Intentio recta non singularis tantum diebus, sed & horis & horæ momentis innovanda, ne unquam desit conscientia bona. Hic vultus & vestium splendor est. Denique præcincti stemus, & ut Tertullianus loquitur, expediti ab impedimentis lacinosa & implicitæ vitæ. Illas superflui cibi, superflui somni, curarum & sollicitudinum superfluarum lacinias auferamus, habentes alimenta, & quibus regamur, his contenti simus. Ambulemus dum dies est, sed ambulemus præcincti.

CAPUT XIV.

Tobias junior docentis Angeli discipulus.

Tobias Angelo comitante ad fluvium Tigrim pervenit, ubi pedes loturus merserat. Hic prædo maritimus, immanis cetus ex undis emergens impetum in Tobiam videbatur facturus. Exterritus Tobias, comitis inclamans opem: Invadit me, inquit. Cui comes, Brachiam illius, ait, apprehende, & ab te trabe. Fecit, ut iustus. Mox Angelus: Hunc piscem, inquit, exentera, & jecur illius cum corde ac felle tibi sepone; sunt enim ea medicamentis necessaria. Omne reliquum piscis partim assurant, partim sale condierunt, & in viam sumperunt quotidiano hoc victu contenti, dum in urbem Rages pervenerunt. Hic Tobias discendi avidus interrogavit Angelum: Obsecro te, frater Avaria, dic mihi, quid ea, quæ servari voluisti, medicinæ contrent? Cui Angelus: Cordis, inquit, particula prunis imposita omne genus dæmonum fumo pellit: fel oculorum albuginem tollit. Hic interrogatio Tobias ansam nobis præbet, ut ad quasiunculas aliquot de cane, de medicamentis, de pisce respondeamus. E quibus facile erit colligere, quantum in rebus etiam imputis profuerit Tobias comitatus Angeli.

§. I.

Questiuncula. I. Cur Canis à scriptore sacro describatur? Historicoz mos est subinde frivola, minuta, vilia, miscere narrationi, ut tanto plus auctoritatis accedat veritati, & lector ad dandam fidem tantò sit promptior. Beatus Marcus narrans Domino Jesu vincula in oliveto injecta, rem modicam atexit de adolescentem, qui solâ Sindonem amictus, ut injectas manus falderet, rejecit Sindonem, & profugit nudus. Beatus Lucas Christo Domino in olivetum prodeunte duos gladios è cenaculo ad illud itineris sumptos memorat. Beatus Joannes inconstitem Christi tunicam, & duos ad monumentum excurrentes Apostolos summis mysteriis immisecit. Ita hinc divina providentia voluit mentionem fieri canis, qui sic suum herum abentem est profecutus, ita revertentem præcurrit, & præoccupavit evangelia. Insuper fidelitas canum humanis moribus insignia præbet documenta. Omnium animantium canis à fide in Dominum maximè laudandus. Quemadmodum verò Salomon pigrum ad formicam mittens: Vade ad formicam, ô piger, inquit, & considera vias ejus, & discerentiam. Haud aliter dixerim ego: Vade perfidioso ad canem, & discerentiam. De docili ac fideli prorsus indole canum eruditè scripsit Justus Lipsius. Non igitur hinc supervacaneum mentionem canis fieri. Nam, quod

Tertull. lib. 4. contra Marcionem cap. 29. 1. Tim. c. 6. v. 8.

Tob. cap. 6. v. 3. & 4.

Questio: Cur canis à scriptore sacro describatur. Marc. c. 14. v. 51.

Luc. cap. 22. v. 38. Ioan. c. 19. v. 23. & cap. 20. v. 4. & 5.

Prov. cap. 6. v. 6.

Lipsius centuriâ 1. ad Belgas epist. Chrylo. 44.